

23 APR 2012

bericht op brief van: 09/02/2012
 uw kenmerk: PZDB-B-12061
 ons kenmerk: 12010203/NB.12.009
 afdeling: Water en Natuur
 bijlage(n): -
 behandeld door: E.C. Stikvoort
 doorkiesnummer: 0118-631128
 onderwerp: vergunning ex artikel 19d van de
 Natuurbeschermingswet 1998

Rijkswaterstaat Zeeland
 Projectbureau Zeeweringen
 t.a.v. de heer ir. L.L.J. Kortsmid
 Postbus 1000
 4330 ZW MIDDELBURG

PROJECTBUREAU ZEEWERINGEN	ACTIE	INFO
DATUM ONTVANGST		
PROJECTNUMMER		
MANAGER PRODUCTIEBEDIENING		
SECRETARIAAT		X
TECHNISCH MANAGER		
OMGEVINGSMANAGER		X
PROJECTS COORDINATOR		
CONTRACTMANAGER		
TECHNIEK Divisie Land- en Grondslag		
TECHNIEK Divisie Land- en Grondslag		
TECHNIEK / Divisie Toelatingen		
P. Munniger		X
ARCHIEF nr. PZDB-B-121318		X
CIRCULATIE MAP		

verzonden:

20 APR. 2012

Middelburg, 19 april 2012

Geachte heer Kortsmid,

Op 10 februari 2012 ontvingen wij uw brief, met daarin de aanvraag voor een vergunning voor het uitvoeren van zeegrasmusmitigaties in het Natura 2000-gebied Oosterschelde. De ontvangst van uw aanvraag is op 14 februari 2012 (kenmerk 12004398) bevestigd. U vraagt deze vergunning aan op basis van de Natuurbeschermingswet 1998. In deze brief geven wij u ons antwoord.

Vergunning

Wij verlenen u vergunning voor het uitvoeren van zeegrasmusmitigaties. De vergunning bestaat uit deze brief met de drie toegevoegde delen A, B en C. Leest u vooral deel A van deze vergunning zorgvuldig door; hierin staan de voorschriften die we aan de vergunning verbinden.

Geldigheid

De vergunning is geldig tot en met 31 december 2013.

Bezwaar

Tegen dit besluit kunt u schriftelijk bezwaar maken. Dat geldt voor iedere belanghebbende. Het bezwaarschrift richt u aan:

Gedeputeerde staten van Zeeland
 t.a.v. de secretaris van de commissie voor bezwaarschriften
 Postbus 6001
 4330 LA MIDDELBURG

In uw bezwaarschrift neemt u tenminste op:

- uw naam;
- uw adres;
- de datum van uw bezwaarschrift;
- tegen welk besluit u bezwaar maakt;
- waarom u bezwaar maakt;
- uw handtekening.

U moet het bezwaarschrift binnen 6 weken na de dag waarop dit besluit is bekend gemaakt, indienen. Meestal is dat de dag na de datum van verzending (zie bovenaan deze brief). Overschrijding van de termijn kan er toe leiden dat we met uw bezwaren geen rekening meer houden.

Als u overweegt bezwaar te maken, kunnen we u een informatiefolder toezenden. U kunt deze aanvragen via telefoonnummer 0118-631400. U kunt deze informatie ook downloaden via:
<http://loket.zeeland.nl/bezwaar/bezwaar>.

Voorlopige voorziening

Zodra iemand een bezwaar indient tegen deze vergunning, betekent dat, volgens artikel 6:16 van de Algemene wet bestuursrecht, niet dat de vergunning direct geschorst is. Gelet hierop kan – als tegen dit besluit bezwaar wordt aangetekend – ingevolge artikel 8:81 van de Algemene wet bestuursrecht juncto artikel 36 van de Wet op de Raad van State, een verzoek tot het treffen van een voorlopige voorziening worden ingediend. Dit kan wanneer de indiener van mening is dat er sprake is van 'onverwijlde spoed', gelet op de betrokken belangen. Voor de behandeling van het verzoek is griffierecht verschuldigd.
Het verzoek kunt u richten aan:

Voorzitter van de afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State
Postbus 20019
2500 EA DEN HAAG

Vragen

Heeft u vragen over de vergunning? Belt u dan met de heer E.C. Stikvoort, bereikbaar via 0118-631128 op maandagen t/m donderdagen tussen 8.30 en 17.00 uur.

Hoogachtend,

gedeputeerde staten,
namens dezen,

ir. J.J.C.M. Sanders,
hoofd afdeling Water en Natuur.

CONCEPTBESCHIKKING NB.12.009

Deze vergunning bestaat uit drie delen:

In deel **A** leest u waarvoor en waarom u de vergunning krijgt.

In deel **B** leest u over het wettelijke kader en het beleid die een rol spelen bij het verlenen van deze vergunning.

In deel **C** leest u meer over het Natura 2000-gebied Oosterschelde en de instandhoudingsdoelstellingen van dit gebied.

Deel A. De vergunning

Wij verlenen u (Rijkswaterstaat Zeeland/Projectbureau Zeeweringen) vergunning voor het uitvoeren van zeegrasmitigaties in het Natura 2000-gebied Oosterschelde. Dit doen we op grond van artikel 19d, eerste lid van de Natuurbeschermingswet 1998.

De vergunning is gebaseerd op de aanvraag inclusief alle bijgevoegde stukken. De eventuele negatieve effecten op beschermde natuurwaarden zijn uitsluitend beoordeeld op de te vergunnen activiteiten zoals die in de aanvraag beschreven zijn. De werkzaamheden dienen dan ook te worden uitgevoerd conform de aanvraag, voor zover niet in tegenspraak met de in deze vergunning geformuleerde voorwaarden. Wijzigingen in de uitvoering die wenselijk of noodzakelijk zijn en die geen extra of andere negatieve effecten op beschermde natuurwaarden teweegbrengen, kunnen tijdens de looptijd van de vergunning mogelijk wel doorgevoerd worden. Om te bepalen of de wijziging met of zonder een gewijzigde vergunning doorgevoerd kan worden dient altijd contact opgenomen te worden met het bevoegde gezag, de provincie Zeeland.

Hieronder leest u achtereenvolgens:

1. welke voorschriften wij aan deze vergunning verbinden;
1. tot wanneer de vergunning geldig is;
2. voor welke activiteiten u de vergunning precies krijgt;
3. op welke argumenten wij onze beslissing hebben gebaseerd;
4. de zienswijzen van verschillende belanghebbenden.

1. Voorschriften

Om de natuur in het Natura 2000-gebied te beschermen, verbinden we aan de vergunning een aantal voorschriften. Tijdens het uitvoeren van uw activiteit bent u dan ook verplicht zich aan onderstaande voorschriften te houden.

1. De werkzaamheden dienen strikt conform de vergunningaanvraag te worden uitgevoerd, voor zover niet in strijd met de voorwaarden in deze vergunning.
2. Vóór aanvang van de activiteiten dient een 'toolbox-meeting' gehouden te worden waarin de relevante mitigerende maatregelen worden uitgelegd aan de betrokken werknemers. Van deze meeting wordt binnen een week een verslag gemaakt en toegezonden via het e-mail adres handhaving.groen@zeeland.nl onder vermelding van kenmerknummer NB.12.009.
3. De activiteiten die verband houden met het daadwerkelijke verplanten van de zeegraszoden, op zowel de donor- als de transplantatielocaties, dienen door (een) ter zake deskundige medewerker(s) begeleid te worden om te bewerkstelligen dat de werkzaamheden conform de plannen en mitigerende maatregelen plaatsvinden. Daarbij geldt dat die deskundige(n) in ieder geval fulltime aanwezig is/(zijn) gedurende de eerste dag op de donorlocatie en fulltime gedurende de eerste en laatste twee dagen op de aanplantlocatie. In de overige periode is deze deskundige begeleiding fulltime te bereiken voor eenieder die belast is met de uitvoering én handhavers.
4. De activiteiten die verband houden met het experiment met schelpen langs een zeegrasveld op de Slikken van den Dortsman dienen door (een) ter zake deskundige medewerker(s) begeleid te worden om te bewerkstelligen dat de werkzaamheden conform de plannen en mitigerende maatregelen plaatsvinden.
5. De werkzaamheden vinden plaats in de maand juni.
6. Op slik of schor vindt geen opslag van materiaal, materieel of sediment plaats.
7. Op de donorlocatie mag het zeegras tot een afstand van maximaal 15 meter uit de visuele dijkteen (de zichtbare overgang van glooiing naar kreukelberm en/of slik) worden opgenomen.
8. De schelpen die als antiwadpierenmaatregel in de bodem worden aangebracht, dienen van schelpdiersoorten te zijn die algemeen in de Oosterschelde voorkomen.
9. De werkzaamheden mogen alleen gedurende de laagwaterperiode plaatsvinden, tussen 3 uur na hoogwater en 3 uur voor hoogwater.

10. Buiten de donor-, transport-, transplantatie-, verbeter- en experimentlocaties mogen slikken en zee-grasvelden niet worden betreden of beroerd.
11. De slikken in de directe omgeving van de werkzaamheden mogen alleen voor de voor het verplanten van zee-gras noodzakelijke werkzaamheden worden betreden door personeel en materieel.
12. Alle materialen en afval dienen op een zodanige wijze opgeslagen te worden dat ze niet door verwaai-ning, verspoeling of op andere wijze in het Natura 2000-gebied verspreid kunnen raken.
13. Na afronding van de werkzaamheden dienen de gebruikte en behandelde locaties in ordelijke toe-stand te worden achtergelaten, hetgeen wil zeggen dat ten behoeve van de werkzaamheden gebruik-te en/of vrijgekomen materialen en afval worden opgeruimd en uit het Natura 2000-gebied afgevoerd.
14. Bodem- en waterverontreinigende stoffen die ten gevolge van de vergunde activiteit in aanraking kom-en met de bodem of het oppervlaktewater worden onverwijld opgeruimd en naar een erkende ver-werker gebracht.
15. Er wordt geen geluidsapparatuur of geluid producerende apparatuur gebruikt, anders dan strikt nood-zakelijk is (voor de uitvoering en in verband met communicatie of veiligheid).
16. De vergunning moet aanwezig zijn op de locatie van de werkzaamheden. Medewerkers ter plaatse moeten op de hoogte zijn van de in de vergunning opgenomen voorschriften.
17. U dient minimaal twee weken voor aanvang van de werkzaamheden te melden wanneer u begint met uw werkzaamheden. U doet dit via het e-mail adres handhaving.groen@zeeland.nl onder vermelding van kenmerknummer NB.12.009.
18. Uiterlijk 2 dagen nadat de werkzaamheden zijn beëindigd wordt dit gemeld op het hierboven genoem-de e-mail adres onder vermelding van kenmerknummer NB.12.009.

2. Geldigheid

Deze vergunning is geldig tot en met 31 december 2013. Zorgvuldig nakomen van de bovenstaande voor-schriften voorkomt dat we de vergunning voortijdig intrekken of wijzigen.

3. Uw activiteiten

U heeft de vergunning aangevraagd voor het uitvoeren van werkzaamheden voor zee-grasmitigaties in 2012 op drie locaties in de Oosterschelde, gelegen in de gemeenten Schouwen-Duiveland en Tholen. Het betreft de kadastrale percelen PLL00G385 en 393, PLL00H 567, DVL00E 548, BNS00G 890 en TLN00K 96.

Door Projectbureau Zeeweringen worden de dijken in Zeeland tot en met 2015 waar nodig verbeterd in ver-band met de veiligheid tegen overstromen. Bij de verbeteringen is het meestal noodzakelijk om een deel van het aangrenzende slik te ontgraven, de zogenoemde werkstrook. Bij een aantal dijktrajecten komt klein zee-gras in die werkstrook voor. U wilt zorgvuldig omgaan met het zee-gras dat in de werkstroken voorkomt en heeft de afgelopen jaren laten onderzoeken of het mogelijk is om zee-gras vanuit de werkstroken naar kans-rijke nieuwe locaties in de Oosterschelde te verplanten. Daarbij heeft u ook onderzocht welke maatregelen toegepast kunnen worden om het herstel van zee-gras in de werkstrook te bevorderen. Zodoende bevordert u niet alleen het herstel van zee-gras in de werkstrook, maar door het aanbrengen van potentieel nieuwe en/of uitgebreide zee-grasvelden ook het algemene herstel van klein zee-gras in de Oosterschelde. Hiermee wordt ook vooruitgelopen op hersteldoelen die noodzakelijk zullen zijn vanuit de verplichtingen van de Ka-derrichtlijn Water.

In de jaren 2007-2009 zijn experimenten met het verplanten van zee-gras uitgevoerd door een projectgroep, onder andere samengesteld uit de in Nederland meest ter zake deskundige onderzoekers, namelijk van de Radboud Universiteit, het Nederlands Instituut voor Onderzoek der Zee (Yerseke) (voorheen Nederlands Instituut voor Ecologie – Centrum voor Estuariene en Mariene Ecologie) en Rijkswaterstaat Zeeland. Voor deze experimenten hebben wij u tweemaal een vergunning in het kader van de Natuurbeschermingswet 1998 verleend. Dankzij deze onderzoeken is veel ervaring opgedaan met de benodigde, nieuw ontwikkelde techniek van roeien en planten en is veel kennis opgedaan om de succeskans zo groot mogelijk te maken. In 2010 en 2011 hebben wij u vergunningen verleend voor het verplaatsen van klein zee-gras, als mitigatie voor dijkverbeteringen waarbij zee-gras in de onvermijdelijk te ontgraven werkstroken voorkomt. Ook deze verplaatsingen werden en worden door dezelfde onderzoeksgroep begeleid en wetenschappelijk gevolgd, om de toegepaste methodieken verder te verbeteren en de kans op succesvolle verplaatsing en herstel ver-der te verhogen.

Aangezien in 2013 een dijktraject verbeterd zal worden waarin een substantiële hoeveelheid klein zee-gras in de werkstrook voorkomt, vraagt u nu vergunning aan om hieraan voorafgaand in 2012 klein zee-gras vanuit die werkstrook naar een kansrijke locatie in de Oosterschelde te verplanten. Tevens vraagt u vergunning aan voor het verbeteren van de rekolonisatie-omstandigheden voor klein zee-gras op twee locaties en voor twee kleinschalige experimenten met klein zee-gras. De mitigaties zullen op wetenschappelijke wijze bege-leid en gevolgd worden om de mitigaties zo deskundig en zorgvuldig mogelijk uit te voeren en om doorgaand de kennis omtrent het herstel van klein zee-gras te vergroten, welke nodig is bij het bepalen en toepassen van maatregelen in het kader van de Kaderrichtlijn Water. In dat kader is een uitbreiding van het areaal klein zee-grasvelden voorzien.

De werkzaamheden omvatten met name het verplaatsen van maximaal 233 m² klein zeegras uit de toekomstige werkstrook van het dijktraject langs de Oudepolder Sint-Philipsland, gelegen in het voorland tussen de dijkpalen 657 en 661 (Gemeente Tholen) (= 'donorlocatie') naar een locatie op de Slikken van Viane nabij Oosterland (gemeente Schouwen-Duiveland) (= 'aanplantlocatie') in de maand juni van 2012. Daarnaast worden de omstandigheden op twee locaties voor de rekolonisatie door zeegras verbeterd en worden twee kleinschalige experimenten met klein zeegras uitgevoerd.

Meer concreet uitgewerkt bevatten de werkzaamheden de volgende onderdelen:

- Opnemen van zoden van de donorlocatie in plaggen van 0,75 x 1,50 meter en 10 cm dik. Het zeegras wordt gerooid uit een zone van maximaal 10 meter breedte vanuit de nieuwe waterbouwkundige teen van de dijk (dit komt neer op circa 15 meter breedte vanuit de visuele teen van de dijk).
- De zoden worden na het opnemen afgedekt met vochtige doeken en niet rechtstreeks op elkaar gelegd, maar zodanig dat er een tussenruimte is.
- Kleine achterblijvende 'plukjes' zeegras uit de donorzone kunnen door de onderzoekers van de Radboud Universiteit worden gerooid voor wetenschappelijk onderzoek. Dit kan zowel tijdens het opnemen van de zoden, als daarna, tot uiterlijk het tijdstip dat de dijkverbetering op de donorlocatie plaatsvindt (voorzien in 2013).
- Na het rooien wordt de bodem afgevlakt.
- Materieel bereikt de locaties via bestaande wegen en de onderhoudsstrook/buitenberm van de dijk.
- Er wordt een zogenaemde reciproke transplantatieproef uitgevoerd. Hierbij worden acht plaggen zeegras gerooid. De helft daarvan wordt teruggeplaatst op de oorspronkelijke plaats en de andere helft wordt getransplanteerd iets ten noorden van de donorlocatie, in de voormalige werkstrook langs de dijk, waar in 2010 een dijkverbetering is uitgevoerd. Hier kwam voor de dijkverbetering klein zeegras in de werkstrook voor.
- De plaggen worden per as over bestaande wegen naar de aanplantlocatie vervoerd.
- De plaggen worden aangeplant in een zone net buiten de voormalige werkstrook van het dijktraject langs de Oosterlandpolder dat in 2010 is verbeterd (Slikken van Viane). Het betreft een zone direct ten noordoosten van het schor van Viane, tussen de dijkpalen 349^{+35m} en 350^{+50m}. De zone wordt door het materieel bereikt over draglineschotten.
- De voormalige werkstrook langs de Oosterlandpolder, tussen de dijkpalen 345 en 352, wordt aangepast, aangezien deze na de dijkverbetering te hoog is afgewerkt en daardoor herstel van het voormalige zeegras belemmerd wordt. De aanpassing bestaat uit het verwijderen van stenen uit de minder steenrijke delen van de zone en het aanpassen van de hoogte door het afvoeren van grond.
- Door de aanplant van het zeegras en door het aanpassen van de voormalige werkstrook ontstaat overtollige grond. Deze wordt opgebracht op het voorland tussen de dijkpalen 353 en 356. Hiermee wordt een steenrijke, rommelige zone afgedekt en zodanig opgehoogd dat hier een schor kan ontstaan. De overtollige stenen worden afgevoerd naar de stenige zone ('kreukelberm') tussen de dijkpalen 363 en 364, waar geen slik aan de dijk grenst.
- Het aanbrengen van een schelpenlaag in de werkstrook bij de dijkverbetering van het dijktraject Nieuwe-Annex-Stavenissepolder (Tholen) tussen de dijkpalen 902 en 908. De verbetering staat in 2012 gepland. De schelpenlaag in de bodem heeft een gunstige invloed op kolonisatie door klein zeegras.
- Tijdens de uitvoering van de voorgaande dijkverbetering: het uitvoeren van een kleinschalige proef, waarbij langs de landwaartse rand van een bestaand zeegrasveld geëxperimenteerd wordt met het aanbrengen van een schelpenlaag in de bodem. Dit veld ligt vlak buiten de werkstrook van het hiervoor behandelde punt. De werkzone wordt door materieel via een pad van draglineschotten bereikt.
- De werkzaamheden vinden plaats tussen 3 uur voor en 3 uur na het laagwatertijdstip.

Monitoring dan wel metingen op de donor-, aanplant-, verbeter- en experimentlocaties maken geen onderdeel uit van deze vergunningaanvraag. Deze activiteiten kunnen en zullen worden verricht op basis van de vigerende vergunning die door ons begin 2009 is verleend is aan het Nederlands Instituut voor Onderzoek der Zee (Yerseke) (voorheen Nederlands Instituut voor Ecologie – Centrum voor Estuariene en Mariene Ecologie) voor het verrichten van veldmetingen en in omvang beperkte veldexperimenten ten behoeve van wetenschappelijke en/of toegepast onderzoek.

4. Onze overwegingen

Om tot deze vergunningverlening te komen, hebben we een aantal zaken zorgvuldig afgewogen. Hieronder leest u welke argumenten een rol speelden bij ons besluit.

** Een beoordeling van de effecten is noodzakelijk*

Het uitvoeren van werkzaamheden voor zeegrasmitigaties in 2012 vindt plaats in het Natura 2000-gebied Oosterschelde. Significant negatieve effecten van deze activiteit op de beschermde natuurwaarden zijn op voorhand niet uit te sluiten. De activiteit is niet opgenomen in een beheerplan zoals bedoeld in artikel 19a of artikel 19b van de Natuurbeschermingswet 1998. Er is ook geen sprake van een activiteit die als bestaand gebruik zoals bedoeld in artikel 1 sub m kan worden gekwalificeerd. De werkzaamheden houden niet direct verband met en zijn niet nodig voor het beheer van het gebied.

Dit betekent dat er sprake is van een project waarvan op objectieve wijze onderzocht en passend beoordeeld dient te worden wat de effecten van de activiteiten (kunnen) zijn.

U gaat in uw vergunningaanvraag in op de eventuele negatieve effecten van uw activiteiten op de beschermde natuurwaarden. In uw opdracht heeft Arcadis een passende beoordeling van uw voorgenomen activiteiten opgesteld. Het resulterende rapport PZDB-R-11021 'Passende beoordeling verplaatsing zeegras 2012 Oosterschelde' (d.d. 9 februari 2012) heeft u bij uw aanvraag gevoegd. Naar ons oordeel bevat uw vergunningaanvraag de benodigde objectieve informatie om de effecten van de geplande activiteiten te kunnen beoordelen.

* Provincie Zeeland is bevoegd vergunning te verlenen

Een vergunning op grond van de Natuurbeschermingswet 1998 wordt verleend door gedeputeerde staten van de provincie waarin het betrokken beschermde gebied is gelegen. Wanneer het beschermde gebied in meerdere provincies is gelegen, zijn gedeputeerde staten van de provincie waar het grootste deel van het gebied is gelegen het bevoegde gezag om de vergunningaanvraag te behandelen, voor zover de vergunningaanvraag mede betrekking heeft op delen van het gebied gelegen in andere provincies. De aanvraag dient in dat geval in overleg met de andere provincie(s) te worden behandeld.

Indien een aanvraag van een vergunning als bedoeld in artikel 19d, eerste lid, betrekking heeft op een project dat of andere handeling die hoofdzakelijk gevolgen kan hebben voor een deel van een Natura 2000-gebied dat is gelegen binnen de grenzen van één provincie, beslissen gedeputeerde staten van de provincie waarin dat deel van het Natura 2000-gebied is gelegen over de aanvraag.

Wanneer er sprake is van een activiteit of uitzondering zoals genoemd in het Besluit vergunningen Natuurbeschermingswet 1998, is niet gedeputeerde staten het bevoegde gezag om de vergunningaanvraag te behandelen, maar de Minister van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie.

Deze vergunningaanvraag ziet toe op activiteiten die plaatsvinden in aan het Natura 2000-gebied Oosterschelde. Dit gebied is geheel gelegen op het grondgebied van de provincie Zeeland. De effecten van de activiteit hebben enkel gevolgen voor dit Natura 2000-gebied. De uit te voeren activiteiten worden niet genoemd in het Besluit vergunningen Natuurbeschermingswet 1998. Dit betekent dat gedeputeerde staten van de provincie Zeeland bevoegd zijn deze vergunningaanvraag te behandelen.

* Geen strijdigheid met algemene doelen en kernopgaven

Voor alle Natura 2000-gebieden zijn dezelfde vijf algemene doelen geformuleerd en per gebied zijn kernopgaven geformuleerd. Deze algemene doelen en kernopgaven zijn een hulpmiddel bij de formulering van de doelen op gebiedsniveau. Op dit gebiedsniveau geven de kernopgaven aan wat de belangrijkste verbeteropgaven zijn en wat de belangrijkste bijdrage van dat landschap aan het Natura 2000-netwerk is. De kernopgaven omvatten vaak verscheidene habitattypen en soorten die op landschapsniveau en op gebiedsniveau om een samenhangende aanpak vragen in het kader van beheer en inrichting. De in de aanwijzingsbesluiten van de Natura 2000-gebieden opgenomen instandhoudingdoelstellingen zijn de specifieke uitwerking van de algemene doelen en kernopgaven per Natura 2000-gebied. De effecten van de te vergunnen werkzaamheden op die instandhoudingdoelstellingen zijn beoordeeld. Die beoordeling is de kern van deze vergunning. Verderop in deze paragraaf 'Onze overwegingen' blijkt uit de beoordeling dat geen significant negatieve effecten op zullen treden. Het uitvoeren van werkzaamheden voor de zeegrasmitigatie in 2012 achten wij dan ook niet in strijd met de algemene doelen en kernopgaven opgesteld voor het Natura 2000-gebied Oosterschelde.

* Effecten zijn mogelijk op beschermde habitattypen, zeegras en soorten

In het Natura 2000-gebied Oosterschelde zijn binnen het beïnvloedingsgebied van de werkzaamheden voor zeegrasmitigaties drie categorieën specifieke instandhoudingdoelen te onderscheiden: habitattypen, soorten en de zogenaamde oude doelen. Door de werkzaamheden zouden de volgende negatieve effecten op de beschermde natuurwaarden in het Natura 2000-gebied Oosterschelde kunnen optreden:

- Blijvend of tijdelijk verlies van areaal zeegras.
- Tijdelijke verslechtering/beroering van beschermde habitattypen.
- Tijdelijke verstoring van niet-broedende vogels (foerageren, hoogwatervluchtplaatsen).

Overige effecten op beschermde natuurwaarden, inclusief de 'oude doelen', voor zover niet al opgenomen in de Natura 2000-instandhoudingsdoelstellingen, achten wij uitgesloten dan wel nihil, omdat ze niet in of in de nabijheid van de projectgebieden voorkomen of er geen invloed door ondervinden.

* Er zijn geen significant negatieve effecten op zeegras

Bij de verplaatsing van zeegras zal maximaal 0,024 ha zeegraszoden vanuit de donorlocatie op de aanplantlocatie en reciproke proeflocatie verplant worden. De zoden zullen met grote zorg behandeld worden, daarbij profiterend van de kennis en inzichten die bij de eerdere verplantexperimenten/mitigaties zijn opgedaan. De zoden worden getransplanteerd naar een zorgvuldig geselecteerde locatie waar in het recente verleden zeegras voorkwam en de leefomstandigheden (hoogteligging, sedimentsamenstelling) zodanig zijn dat de kans op 'aanslaan' van de zoden zo groot mogelijk is. Tevens zal hier een groot deel van de voormalige werkstrook verlaagd worden, omdat deze te hoog ligt voor een rekolonisatie door klein zeegras.

Om de kolonisatie met klein zeegras te stimuleren zal langs het dijktraject Nieuwe-Annex-Stavenissepolder een deel van de werkstrook na de dijkverbetering voorbehandeld worden door het aanbrengen van een schelpenlaag in de bodem. Langs het nabijgelegen zeegrasveld wordt daarnaast een kleinschalig experiment gehouden met het aanbrengen van een schelpenlaag. Onderzocht wordt of zo'n zone na het aanbrengen van zo'n laag uitbreiding van het zeegrasveld stimuleert. Voor de schelpenlagen worden gebiedseigen schelpen gebruikt.

Door het verwijderen van zeegras op de donorlocatie neemt lokaal de bedekking met zeegras af. Dit zeegras zou echter bij de dijkverbetering in 2013 hoe dan ook verloren gaan. Bovendien wordt de donorlocatie, na de dijkverbetering, indien dat opportuun is, met de schelpenmethode behandeld, zodat de kans op rekolonisatie wordt vergroot. De verplante zeegras heeft de kans om te overleven op de aanplantlocatie en de omstandigheden worden zodanig gekozen en gecreëerd dat er een reële kans op uitbreiding van het areaal is. Per saldo kan er op dit punt dus zelfs natuurwinst te boeken zijn.

Naar ons oordeel doet de initiatiefnemer zijn uiterste best om de toekomstige onvermijdelijke schade aan zeegras langs te verbeteren dijktrajecten te mitigeren. Mogelijk dragen deze mitigaties zelfs bij tot een uitbreiding van het areaal zeegras in de Oosterschelde. Daarbij wordt geanticipeerd op verplichtingen vanuit de doelstellingen die de Kaderrichtlijn Water stelt. Wij zien zeegras als een belangrijk onderdeel van het ecosysteem van de Oosterschelde, op zichzelf als organisme, als habitatvormer en als potentieel remmer van de bodemdynamiek (zandhonger). We juichen de zeegrasmitigaties dan ook toe. De eventuele negatieve effecten van de mitigatie en de experimenten achten wij in het licht van de kans op het behoud of zelfs het vergroten van het areaal zeegras in de Oosterschelde dan ook niet-significant negatief en aanvaardbaar.

* Er zijn geen significant negatieve effecten op habitattypen

Het habitatype Grote, ondiepe kreken en baaien (H1160) zal door de werkzaamheden kunnen beïnvloed. Velden klein zeegras groeien op bij laagwater droogvallend slik en maken daarmee onderdeel uit van het habitatype Grote, ondiepe kreken en baaien (H1160).

In totaal zal door het rooien en aanplanten van zeegras, de experimenten en de lokale verbeteringen om het herstel van/de rekolonisatie door zeegras te bevorderen een oppervlak van circa 0,64 ha slik beroerd worden. De donorlocatie zal sowieso in 2013 bij de dijkverbetering rigoureuus op de schop gaan, omdat het deel uitmaakt van de werkstrook die dan noodzakelijk is. De experimenten vinden op een relatief zeer beperkt oppervlak plaats. Net als de verbeterlocaties zijn de werkzaamheden er op gericht om het klein zeegras dat onvermijdelijk verloren gaat te redden of zelfs het areaal uit te breiden. Een groot deel van het betrokken oppervlak (0,45 van de 0,64 ha) heeft betrekking op de zone bij de Slikken van Viane, vlakbij de verbeterlocatie aldaar, waar de vrijgekomen grond zal worden gedeponneerd. Het betreft een thans hooggelegen, rommelige en stenenrijke zone. Door het opbrengen van de grond worden de stenen aan het zicht onttrokken en is te verwachten dat er hier schor tot ontwikkeling zal komen, hetgeen een habitatype is dat onder druk staat.

Het eventuele negatieve effect op beschermde habitattypen achten wij gering, niet-significant en aanvaardbaar.

* Er zijn geen significant negatieve effecten op niet-broedende vogels

In de projectgebieden broeden geen Natura 2000-broedvogels. Wel zijn er overtijende vogels (hoogwatervluchtplaatsen) en foerageren er vogels op de droogvallende slikken. De werkzaamheden zullen niet tussen 3 uur voor en 3 uur na hoogwater plaatsvinden, zodat hoogwatervluchtplaatsen niet door de activiteiten verstoord kunnen worden. Dit uitgangspunt is als voorschrift in deze vergunning opgenomen.

Voor de werkzaamheden op de Slikken van den Dortsman geldt dat er geen extra effecten op foeragerende vogels zullen zijn, omdat deze activiteiten samenvallen met de dijkversterking ter plaatse. Deze leidt dan al tot verstoring. Die verstoring komt aan de orde in de vergunning die al voor die dijkverbetering is afgegeven (ons kenmerk 11111316/NB.11.013).

De slikken rond de donor- en aanplantlocaties hebben een functie als foerageergebied voor vogels. Tijdens de uitvoering van de verplantingswerkzaamheden kunnen foeragerende vogels verstoord worden. Er wordt alleen zeer nabij de dijk gewerkt. Door binnen het vastgestelde tijdsvenster (tussen drie uur na en drie uur voor hoogwater) te werken is verzekerd dat minstens een aanzienlijk deel van het intergetijdengebied drooggevallen is op het moment dat de werkzaamheden plaatsvinden. Op de betrokken locaties bevinden zich langs de dijk minstens vele honderden meters brede slikken. Niet alleen hebben de vogels de neiging om de afvallende waterlijn te volgen en daarmee al snel buiten de potentieel door verstoring beïnvloede zone te geraken (maximaal 200 meter), maar doordat de verstoring zeer lokaal is, hebben eventuele achtergebleven vogels ruime mogelijkheden om een alternatieve foerageerplek in de nabijheid te vinden. Daarenboven zijn de werkzaamheden relatief kort durend. Bovendien vinden de werkzaamheden in de maand juni plaats, hetgeen de periode is waarin de geringste aantallen vogels in de Oosterschelde verblijven.

Effecten op niet-broedende vogels beoordelen we dan ook als gering, niet-significant negatief en aanvaardbaar.

* In combinatie met andere activiteiten in de Oosterschelde veroorzaakt uw activiteit geen significant-negatieve effecten

Ook als we kijken naar andere activiteiten in de Oosterschelde treden er in gezamenlijkheid geen significant negatieve effecten op. We denken hierbij aan activiteiten die tegelijkertijd met uw activiteit plaatsvinden. Cumulatieve effecten kunnen zowel worden veroorzaakt door autonome ontwikkelingen (het bereiken van een nieuw morfologisch evenwicht na het uitvoeren van de deltawerken en de verwachte zeespiegelstijging) als diverse menselijke activiteiten in het gebied zoals scheepvaart, visserij en recreatie.

Door de werkzaamheden voor de zeegrasmusmitigaties vindt een tijdelijke verstoring plaats van vogels waarvoor de Oosterschelde als Vogelrichtlijngebied is aangewezen. Daarnaast vindt enige verstoring van habitattypen plaats. Verdere menselijke activiteiten, die ook een negatieve invloed kunnen hebben op de genoemde soorten en habitattypen in het gebied zijn visserij en recreatie, maar ook werkzaamheden in het kader van het vergroten van de veiligheid.

Algemene autonome ontwikkelingen

De Oosterschelde is een zout getijdenwater, dat zeewaarts en landwaarts wordt begrensd door de Stormvloedkering en de compartimenteringsdammen. Door de afsluitingen zijn er zowel de stroomsnelheden als ook de dynamiek afgenomen. Er wordt geen rivierslib meer aangevoerd en de geulen zijn te ruim gedimensioneerd. Het gevolg is de zogenoemde 'zandhonger', dat wil zeggen dat platen, slikken en schorren eroderen om de geulen op te vullen. Dit zorgt ervoor dat de oppervlakte intergetijdengebieden jaarlijks afneemt met 40 à 50 ha. Het verlies van intergetijdengebied en het verminderen van de droogvalduur betekent een afname van foerageermogelijkheden voor steltlopers. In het doelendocument van juni 2006 wordt er echter rekening mee gehouden dat de teruggang van het intergetijdengebied niet gekeerd kan worden en zijn de doelen op deze afname afgestemd.

Recreatie

De Oosterschelde vormt een aantrekkelijk recreatiegebied, vooral in de zomer. Door geluid en aanwezigheid van onder andere wandelaars, fietsers, boten, (kite-)surfers, sportvissers (inclusief pierenspitters) kunnen broedende, foeragerende, overtijende of rustende vogels en zeehonden verstoord worden. In het geval van de dijkverbeteringswerken zijn vooral de fietsers en wandelaars van belang door hun versturende effecten op vogels. Er kan worden aangenomen dat als gevolg van de dijkverbeteringswerkzaamheden de verstoring door recreanten zou kunnen toenemen door de aanwezigheid van nieuwe verharde onderhoudspaden indien ze dichtbij een hoogwatervluchtplaats, een slik of schor liggen. Door mitigerende maatregelen, zoals onder andere het lokaal afsluiten van onderhoudspaden, wordt voorkomen dat er (significant) negatieve effecten van recreanten als gevolg van de werkzaamheden optreden. Voor recreatie in het algemeen geldt dat maatregelen zijn genomen zoals het afsluiten van kwetsbare gebieden om (significant) negatieve effecten van recreatie op de natuurwaarden van de Oosterschelde te voorkomen.

Visserij

Er worden verschillende vormen van visserij (boomkorvisserij, mosselteelt, vaste vistuigen, mechanische en handmatige kokkelvisserij) in het gebied uitgeoefend die kunnen leiden tot verstoring van vogels en zeehonden door geluid, voedselcompetitie en tot beschadiging van de kwalificerende habitattypen zoals habitatype Grote, ondiepe krekens en baaien (H1160). Het bezoeken van kokkelbanken tijdens laagwater in verband met handmatige kokkelvisserij kan een verstoring van rustende of foeragerende vogels tot gevolg hebben. Door de regelgeving zoals het Schelpdierbesluit en het nemen van in vergunningen op grond van de Natuurbeschermingswet 1998 voorgeschreven mitigerende maatregelen bij het uitoefenen van bijvoorbeeld mechanische en handmatige kokkelvisserij worden negatieve effecten zoals voedselcompetitie en beschadiging van kwalificerende habitattypen zo goed mogelijk beperkt.

Dijkverbeteringswerken

Door de dijkverbeteringswerken kan het intergetijdengebied permanent worden aangetast. De kenmerkende planten en dieren die zich door aanleg van de harde oeverbeschoeiingen op de dijken hebben kunnen ontwikkelen, blijven ook in de toekomst gehandhaafd. Verder kunnen broedende, rustende en foeragerende vogels verstoord worden. Door het nemen van in Natuurbeschermingswet 1998-vergunningen vastgelegde mitigerende maatregelen worden negatieve effecten voor vogels en habitattypen verzacht en significante effecten voorkomen. Voor het totale oppervlakteverlies aan habitattypen veroorzaakt door de dijkversterkingen wordt een herstelopgave gerealiseerd.

Overige activiteiten

Windmolens kunnen negatieve effecten veroorzaken o.a. door geluid of leiden tot aanvaringen. Door het snijden van zeegroenten kan een tijdelijke en plaatselijke verstoring plaatsvinden van de functie van de schorren als hoogwatervluchtplaats, rust-, foerageer- en broedplaats voor vogels. Door betreding van het schor kan het tot verstoring van de vegetatie komen.

Door het nemen van in Natuurbeschermingswet 1998-vergunningen vastgelegde mitigerende maatregelen worden negatieve effecten voor vogels en habitattypen verzacht en significante effecten voorkomen. Nieuwe activiteiten worden middels het verlenen van vergunningen geregeld.

* Uw activiteit past binnen het provinciale beleid

Uw activiteit is in lijn met ons provinciale beleid, zoals dit is vastgelegd in het Omgevingsplan Zeeland 2006-2012. Relevante beleidsdoelen betreffen de veiligheid tegen overstromingen en behoud en versterking van de Zeeuwse natuurwaarden. De dijkverbeteringen zijn bedoeld om de veiligheid tegen overstromingen op duurzame wijze te waarborgen. De zeegrasmitigatie is bedoeld om het zeegras te behouden of zelfs te versterken. De werkzaamheden worden zodanig uitgevoerd dat er geen significante aantasting plaatsvindt van de wezenlijke kenmerken of waarden van de Zeeuwse beschermde natuur en onvermijdelijke verstoringen zo klein mogelijk worden gehouden. Naar ons oordeel is er dus geen strijdigheid met het Omgevingsplan Zeeland 2006-2012.

* Conclusie

Het uitvoeren van werkzaamheden voor de zeegrasmitigaties in 2012 is geen activiteit die direct verband houdt met en niet nodig is voor het beheer van het Natura 2000-gebied Oosterschelde. Op voorhand kon niet worden uitgesloten dat deze activiteit, afzonderlijk, of in combinatie met andere plannen of projecten significante gevolgen zou kunnen hebben voor dit gebied. Het is daarom dat u, als initiatiefnemer, ter onderbouwing van de vergunningsaanvraag een passende beoordeling in de zin van artikel 19f, eerste lid, van de Natuurbeschermingswet 1998 heeft laten opstellen. Een zodanige beoordeling houdt in dat, op basis van de beste wetenschappelijke kennis ter zake, alle aspecten van het plan of project die op zichzelf of in combinatie met andere plannen of projecten de instandhoudingdoelstellingen in gevaar kunnen brengen, moeten worden geïnventariseerd.

Op basis van de door u overgelegde passende beoordeling van de gevolgen van het uitvoeren van werkzaamheden voor de zeegrasmitigatie voor het Natura 2000-gebied Oosterschelde, met het oog op de instandhoudingdoelstellingen van dit gebied, hebben wij vergunning voor deze activiteit kunnen verlenen nu wij op grond van de ons ter beschikking staande informatie en de bij ons zelf aanwezige kennis de zekerheid hebben verkregen dat de activiteit geen schadelijke gevolgen heeft voor de natuurlijke kenmerken van het betrokken gebied. De activiteiten hebben geen significant negatieve effecten tot gevolg, ook niet in cumulatie met andere activiteiten. In deze vergunning worden namelijk voorschriften opgenomen die de natuurwaarden van het gebied beschermen. Op die wijze wordt voorkomen dat er significant negatieve effecten optreden.

We hebben hiermee uw activiteit getoetst aan de zogenaamde instandhoudingdoelstellingen van het Natura 2000-gebied Oosterschelde, die bestaan uit:

- doelstellingen voor vogelsoorten;
- doelstellingen voor habitattypen en habitatsoorten;
- doelstellingen uit aanwijzingsbesluiten van het beschermde natuurmonument Oosterschelde-Buitendijks.

Tevens hebben wij uw activiteit getoetst aan het geldende provinciale beleid zoals opgenomen in deel B van deze vergunning.

Meer informatie over de Oosterschelde en de instandhoudingdoelstellingen leest u in deel C van deze vergunning.

5. Zienswijzen van belanghebbenden

Nadat wij uw vergunningaanvraag binnen kregen, hebben wij een afschrift hiervan verstuurd naar:

- de minister van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie en
- de colleges van burgemeester en wethouders van de gemeenten Schouwen-Duiveland en Tholen.

Wij hebben u, de twee genoemde gemeenten, het Nationaal Park Oosterschelde, Vogelbescherming Nederland, ZMF, Staatsbosbeheer en Het Zeeuwse Landschap in de gelegenheid gesteld om een zienswijze op de concept-beschikking in te dienen.

Er zijn twee zienswijzen ingediend, namelijk door de gemeente Schouwen-Duiveland en het Nationaal Park Oosterschelde. De gemeente geeft aan geen bezwaar tegen de afgifte van de vergunning te hebben. Het Nationaal Park Oosterschelde stemt in met onze constatering dat de natuurbelangen van de Oosterschelde zich niet tegen vergunningverlening verzetten. Er is dus geen reden om de ontwerpvergunning aan te passen. De definitieve vergunning is derhalve onveranderd door ons vastgesteld.

Deel B. Wettelijk kader en beleid

In paragraaf 1 van dit deel leest u welke artikelen uit de Natuurbeschermingswet 1998 van belang zijn bij het verlenen van deze vergunning.

In paragraaf 2 leest u welk beleid een rol speelt bij de vergunningverlening.

1. Wettelijk kader

Sinds 1 oktober 2005 is de Natuurbeschermingswet 1998 in werking getreden. Per 1 februari 2009 is de Natuurbeschermingswet 1998 op een aantal onderdelen gewijzigd.

De voor deze vergunningverlening van belang zijnde artikelen zijn:

Artikel 1 sub m

Onder bestaand gebruik wordt verstaan:

1. ledere handeling die op 1 oktober 2005 werd verricht en sedertdien niet of niet in betekenende mate is gewijzigd.
2. ledere handeling die op het moment van aanwijzing van een gebied als beschermd natuurmonument of ter uitvoering van richtlijn 79/409/EEG dan wel op het moment van aanmelding bij de Europese Commissie van een gebied ter uitvoering van artikel 4, eerste lid, van richtlijn 92/43/EEG werd verricht en sedertdien niet of niet in betekenende mate is gewijzigd, voor zover die aanwijzing of aanmelding plaatsvindt na 1 oktober 2005.

Artikel 1 sub n

Onder een Natura 2000-gebied wordt verstaan:

1. een gebied dat is aangewezen op grond van artikel 10a, eerste lid,
2. gebied dat voorlopig is aangewezen als bedoeld in artikel 12, derde lid, of
3. een gebied dat voorkomt op de lijst van gebieden van communautair belang, bedoeld in artikel 4, tweede lid, van richtlijn 92/43/EEG.

Artikel 2, eerste lid

In dit artikel staat wat we onder 'gedeputeerde staten' verstaan, voor zover niet anders is bepaald.

Gedeputeerde staten = gedeputeerde staten van de provincie waarin geheel of grotendeels zijn gelegen:

- gebieden als bedoeld in artikel 10a (zie hieronder), of
- natuurmonumenten, of
- landschapsgezichten onderscheidenlijk beschermde natuurmonumenten, of
- beschermde landschapsgezichten.

Artikel 2, vijfde lid

Gedeputeerde staten beslissen niet op een aanvraag voor een vergunning als bedoeld in artikel 19d, eerste lid, dan in overeenstemming met gedeputeerde staten van de andere provincies waarin het Natura 2000-gebied mede is gelegen voor zover die vergunning betrekking heeft op delen van het gebied, gelegen in die andere provincies.

Artikel 2a

1. Indien een aanvraag van een vergunning als bedoeld in artikel 16, eerste lid, betrekking heeft op een handeling die hoofdzakelijk gevolgen kan hebben voor een deel van een beschermd natuurmonument dat is gelegen binnen de grenzen van één provincie, beslissen gedeputeerde staten van de provincie waarin dat deel van het beschermd natuurmonument is gelegen over de aanvraag.
2. Indien een aanvraag van een vergunning als bedoeld in artikel 19d, eerste lid, betrekking heeft op een project dat of andere handeling die hoofdzakelijk gevolgen kan hebben voor een deel van een Natura 2000-gebied dat is gelegen binnen de grenzen van één provincie, beslissen gedeputeerde staten van de provincie waarin dat deel van het Natura 2000-gebied is gelegen over de aanvraag.

Artikel 10a, eerste lid

In dit artikel staat dat Onze Minister gebieden aanwijst om de volgende Europese richtlijnen uit te kunnen voeren:

- richtlijn (EEG) nummer 79/409/EEG (Vogelrichtlijn)
- richtlijn (EEG) nummer 92/43/EEG (Habitatrichtlijn)

Artikel 10a, tweede lid

Dit artikel bepaalt dat een besluit de instandhoudingsdoelstelling voor het gebied bevat. Het gaat dan om besluiten, zoals bedoeld in het vorige artikel (het eerste lid van artikel 10a). Onder instandhoudingsdoelstellingen vallen in ieder geval:

- a. doelstellingen die gaan om de instandhouding van de leefgebieden, voor zover dit vereist is volgens richtlijn (EEG) nummer 79/409, of
- b. doelstellingen die gericht zijn op de instandhouding van de natuurlijke habitats of van de populaties van in het wild levende dier- en plantensoorten, voor zover dit vereist is volgens richtlijn (EEG) nummer 92/43.

Artikel 10a, derde lid

Dit artikel bepaalt dat de instandhoudingsdoelstelling (uit artikel 10a, tweede lid) ook betrekking kan hebben op doelstellingen gericht op:

- het behoud van het natuurschoon
- het herstel van het natuurschoon
- de ontwikkeling van het natuurschoon
- de natuurwetenschappelijke betekenis van het gebied.

Voor zover deze niet vallen onder de doelstellingen volgens de richtlijnen uit het tweede lid vereist is.

Artikel 15a, tweede lid

Volgens dit artikel is het gebied geen beschermd natuurmonument meer vanaf het moment dat het gebied wordt aangewezen als Natura 2000-gebied.

Artikel 15a, derde lid

In dit artikel staat dat de instandhoudingsdoelstelling voor het Natura 2000-gebied ook betrekking heeft op eerdere doelstellingen, die gericht waren op:

- het behoud van het natuurschoon
- het herstel van het natuurschoon
- de ontwikkeling van het natuurschoon
- de natuurwetenschappelijke betekenis van het gebied.

Dit geldt ook als het gebied niet langer aangewezen is als beschermd natuurmonument. We houden dan dus doelstellingen aan zoals ze waren toen het gebied nog wel aangewezen was als beschermd natuurmonument.

Artikel 19d, eerste lid

Dit artikel bepaalt dat het verboden is om projecten of andere handelingen te realiseren of onderscheidenlijk te verrichten:

- zonder vergunning van Gedeputeerde Staten, of
- in strijd met voorschriften of beperkingen die aan de vergunning verbonden zijn.

Bovenstaande is het geval als die projecten of handelingen:

- de kwaliteit kunnen verslechteren van de natuurlijke habitats en de habitats van soorten in een Natura 2000-gebied.
- een significant verstoring effect kunnen hebben op de soorten waarvoor het gebied is aangewezen. De instandhoudingsdoelstellingen zijn hierbij het uitgangspunt.
- de natuurlijke kenmerken van het desbetreffende gebied kunnen aantasten.

Artikel 19d, tweede lid

De in het eerste lid bedoelde vergunningplicht is niet van toepassing op het realiseren van projecten of het verrichten van andere handelingen die zijn opgenomen in een beheerplan als bedoeld in de artikelen 19a of 19b.

Artikel 19d, derde lid

De in het eerste lid bedoelde vergunningplicht is niet van toepassing op bestaand gebruik gedurende de periode, bedoeld in artikel 19c, eerste lid, behoudens indien dat gebruik een project is dat niet direct verband houdt met of nodig is voor het beheer van een Natura 2000-gebied maar dat afzonderlijk of in combinatie met andere projecten of plannen significante gevolgen kan hebben voor het desbetreffende Natura 2000-gebied.

Artikel 19e

In dit artikel staat dat Gedeputeerde Staten bij het verlenen van een vergunning letten op de instandhoudingsdoelstelling en rekening houden:

- a. met de gevolgen die een project of andere handeling kan hebben voor:
  - het gebied dat aangewezen is op grond van artikel 10a, eerste lid, of
  - het gebied waarvan de aanwijzing in overweging is genomen, zoals bedoeld in artikel 12, derde lid;
- b. met een beheersplan dat op grond van artikel 19a of artikel 19b is vastgesteld;
- c. met vereisten op economisch, sociaal en cultureel gebied, alsmede regionale en lokale bijzonderheden.

Het gaat hier om het verlenen van een vergunning zoals bedoeld in artikel 19d, eerste lid.

Artikel 19f, eerste lid

In dit artikel staat dat voordat Gedeputeerde Staten een besluit nemen over een vergunning (artikel 19d, eerste lid) een initiatiefnemer van een project eerst een passende beoordeling maakt voor de gevolgen van het gebied. Daarbij houdt hij/zij rekening met de instandhoudingsdoelstellingen:

- als het nieuwe project niet direct verband houden of nodig zijn voor het beheer van een gebied, zoals bedoeld in artikel 10a, eerste lid of artikel 12, derde lid,
- maar dit project in combinatie met andere projecten of plannen wel significante gevolgen kunnen hebben voor het gebied.

Artikel 19f, tweede lid

De passende beoordeling ter zake van een besluit op een aanvraag voor een vergunning als bedoeld in artikel 19d, eerste lid, kan onderdeel uitmaken van een voor dat project voorgeschreven milieueffectrapportage.

Artikel 19g, eerste lid

Dit artikel geeft aan dat Gedeputeerde Staten pas een vergunning (artikel 19d, eerste lid) kunnen verlenen op het moment dat zij zich ervan hebben verzekerd dat de natuurlijke kenmerken van het gebied niet worden aangetast. Dit moet blijken uit een passende beoordeling, zoals bedoeld in artikel 19f, eerste lid.

Artikel 19ia, eerste lid

Dit artikel geeft aan dat ingeval de instandhoudingsdoelstelling voor een Natura 2000-gebied mede betrekking heeft op doelstellingen als bedoeld in artikel 10a, derde lid, artikel 16, eerste tot en met zesde lid, van overeenkomstige toepassing is op handelingen die schadelijk kunnen zijn voor het natuurschoon, voor de natuurwetenschappelijke betekenis van het Natura 2000-gebied anders dan vereist ingevolge de richtlijnen, bedoeld in artikel 10a, tweede lid, of voor dieren en planten in dat gebied, of die het gebied ontsieren, met dien verstande dat:

- a. in het vierde lid in plaats van het besluit tot aanwijzing als beschermd natuurmonument, bedoeld in artikel 10 wordt gelezen: het besluit tot aanwijzing, bedoeld in artikel 10a;
- b. in het vijfde lid in plaats van een beheersplan als bedoeld in artikel 17 wordt gelezen: de beschrijvingen in het desbetreffende beheersplan, bedoeld in artikel 19a, negende lid;
- c. de krachtens het zesde lid aangewezen handelingen de krachtens artikel 19d, vierde lid, aangewezen handelingen zijn.

Artikel 19ia, tweede lid

Dit artikel geeft aan dat ingeval het eerste lid van toepassing is, een aanvraag van een vergunning als bedoeld in artikel 19d, eerste lid, tevens als een aanvraag van een vergunning als bedoeld in het artikel 16, eerste lid, in samenhang met het eerste lid geldt.

Artikel 19ia, derde lid

Dit artikel geeft aan dat ingeval een handeling als bedoeld in het eerste lid bestaand gebruik is waarop artikel 19d, derde lid, van toepassing is, in plaats van het verbod, bedoeld in artikel 16, eerste lid, artikel 19c van overeenkomstige toepassing, is, met dien verstande dat de maatregelen, bedoeld in artikel 19c, eerste en tweede lid, tot doel hebben te voorkomen dat bestaand gebruik mogelijk nadelige gevolgen heeft voor het Natura 2000-gebied, gelet op de doelstellingen, bedoeld in artikel 10a, derde lid.

Artikel 19l, eerste lid

In dit artikel staat dat iedereen voldoende zorg in acht neemt voor de instandhouding van een gebied dat is aangewezen op grond van artikel 10 of een Natura 2000-gebied als bedoeld in artikel 12.

Deze zorg houdt in ieder geval het volgende in. Weet of kan iemand redelijkerwijs vermoeden dat zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen kan hebben voor het gebied? Dan is diegene verplicht dergelijke handelingen of nalaten te voorkomen. Is dat niet mogelijk, dan is diegene verplicht om alle maatregelen te nemen die redelijkerwijs van hem kunnen worden gevergd om die gevolgen te voorkomen. Kunnen de gevolgen niet worden voorkomen, dan is diegene verplicht deze zoveel mogelijk te beperken of ongedaan te maken.

Uitgangspunt is allereerst de instandhoudingsdoelstelling voor gebieden die aangewezen zijn op grond van artikel 10a, eerste lid. Daarnaast nemen we als uitgangspunt de wezenlijke kenmerken van een gebied, aangewezen op grond van artikel 10, eerste lid.

Artikel 60, eerste lid, van de Natuurbeschermingswet 1998

Dit artikel bepaalt dat aangewezen beschermde monumenten en staatsnatuurmonumenten gelden als beschermde natuurmonumenten. Het gaat om monumenten op grond van de Natuurbeschermingswet 1998.

Artikel 65 van de Natuurbeschermingswet 1998

Sommige gebieden zijn al voordat de wet in werking trad aangewezen als beschermde natuurmonumenten en staatsnatuurmonumenten, op grond van de Natuurbeschermingswet. Zie artikel 7, eerste lid en artikel 21 eerste lid.

Voor deze gebieden geldt het verbod van artikel 16, eerste lid van de Natuurbeschermingswet. Dit verbod heeft betrekking op schadelijke handelingen, die buiten het beschermde natuurmonument of staatsnatuurmonument worden verricht, zonder dat deze handelingen vermeld zijn in het aanwijzingsbesluit. Deze regeling wijkt af van artikel 16, vierde lid van de Natuurbeschermingswet.

2. Beleid

De Oosterschelde is een Natura 2000-gebied volgens artikel 1 sub n van de Natuurbeschermingswet 1998.

Natura 2000-doelendocument

Het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit heeft ambtelijke concepten van het Natura 2000-doelendocument en gebiedendocumenten voor de verschillende Natura 2000-gebieden voor commentaar aan overheden en maatschappelijke organisaties voorgelegd. Onder deze gebieden valt ook Oosterschelde. Dit deed het ministerie in december 2005. In het document zijn kernopgaven voor de verschillende Natura 2000-landschappen geformuleerd. Voorbeelden van deze landschappen zijn Duinen en Noordzee, Waddenzee en Delta. In juni 2006 heeft de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit dit doelendocument vastgesteld.

Instandhoudingsdoelstellingen

In januari 2007 heeft de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit de ontwerpbesluiten voor 111 Natura 2000-gebieden ter inzage gelegd. De Oosterschelde valt onder deze 111 gebieden. In deze ontwerpbesluiten zijn de kernopgaven uitgewerkt in voorlopige algemene instandhoudingsdoelstellingen en instandhoudingsdoelstellingen voor habitattypen en -soorten en/of vogelsoorten.

Op 23 december 2009 heeft de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit het Natura 2000-aanwijzingsbesluit Oosterschelde vastgesteld. In dit besluit is als gevolg van de inspraakreacties op het ontwerpbesluit een aantal wijzigingen doorgevoerd. Dit aanwijzingsbesluit wordt in de overweging bij de aangevraagde vergunning betrokken. Meer over de instandhoudingsdoelstellingen leest u in deel C van deze vergunning.

Beleidsplan Oosterschelde

In 1995 heeft de Stuurgroep Oosterschelde het Beleidsplan Oosterschelde 1995 vastgesteld. Dit beleidsplan beschrijft een integrale visie op de ontwikkeling van het gebied. Voor de inrichting en het beheer van de Oosterschelde is de hoofddoelstelling als volgt:

'Het behoud en zo mogelijk versterking van de natuurlijke waarden, met inachtneming van de basiswaarden van een maatschappelijk functioneren van het gebied, waaronder vooral de visserij, wordt begrepen.'

In 2000 is de Stuurgroep Oosterschelde opgeheven en kwam de beleidsuitvoering in handen van het bestuur van het in 2000 opgerichte Nationaal Park Oosterschelde. Het Beheers- en Inrichtingsplan Nationaal Park Oosterschelde zet het beleid van het Beleidsplan Oosterschelde 1995 voort. Het Nationaal Park Oosterschelde heeft dit inrichtingsplan in 2001 vastgesteld.

Voor de Oosterschelde geldt als randvoorwaarde dat de veiligheid van het gebied voor de zee te allen tijde gewaarborgd moet zijn.

Omgevingsplan Zeeland 2006-2012

In 2006 heeft Provinciale Staten van Zeeland het Omgevingsplan Zeeland 2006-2012 vastgesteld. Dit omgevingsplan is een integratie van het provinciale streek-, milieubeleids- en waterhuishoudingsplan. Het omgevingsplan zet in op een dynamisch en aantrekkelijk Zeeland. Enerzijds is het een beleidsuitwerking dat voor concentratie, uitbouw en versterking van economische activiteiten in de havens en het stedennetwerk en anderzijds voor behoud en versterking van de groenblauwe oase die Zeeland is kiest.

Het plan stelt dat het goed gaat met de Zeeuwse natuurgebieden, maar onvoldoende goed met de Zeeuwse natuur. Weliswaar krijgen steeds meer gebieden een natuurbestemming, toch zijn er nog steeds plant- en diersoorten die het veld moeten ruimen door versnippering en de kwaliteit van de omgeving. Behoud van biodiversiteit vraagt om voortgaan op de weg te komen tot een duurzaam en robuust ecologisch netwerk.

Het Omgevingsplan Zeeland geeft aan dat er voor zeer kwetsbare en waardevolle gebieden sprake is van een beschermingsregime. Binnen dit regime zijn nieuwe projecten, plannen of handelingen niet toegestaan indien deze de wezenlijke kenmerken of waarden van een gebied significant aantasten, tenzij er geen reële alternatieven zijn en er sprake is van redenen van groot openbaar belang. Dit beschermingsregime sluit aan bij het afwegingskader in de Nota Ruimte voor de Ecologische Hoofdstructuur. Daarnaast geldt voor deze gebieden nationale en internationale wetgeving zoals de Natuurbeschermingswet 1998.

Veiligheid tegen overstromen

Het Omgevingsplan Zeeland geeft aan dat de bescherming tegen overstromingen door klimaatverandering en zeespiegelstijging weer actueel is. Het garanderen van duurzame veiligheid is daarom van groot belang. De aanpak van de zogenoemde zwakke schakels moet prioriteit hebben. Zeeland heeft, juist vanwege haar ligging in de frontlinie, de ambitie ruimte te bieden voor experimenten op het gebied van de kustverdediging. Zeeland wil een laboratorium worden, waar kennis opgedaan wordt die wereldwijd ingezet kan worden in gebieden die evenals Zeeland geconfronteerd zullen gaan worden met de gevolgen van de klimaatverandering.

Deel C. Gebiedsbeschrijvingen en instandhoudingsdoelstellingen Oosterschelde

Hieronder leest u in paragraaf 1 een algemene gebiedsbeschrijving van het Natura 2000-gebied Oosterschelde. In paragraaf 2 beschrijven we zeer gedetailleerd de instandhoudingsdoelen van het gebied. De instandhoudingsdoelen uit deze hele paragraaf en het beleid dat u hebt kunnen lezen in deel B van deze vergunning, zijn voor ons het toetsingskader voor de vergunning.

1. Gebiedsbeschrijving van Oosterschelde

1.1 Oosterschelde

Het gebied Oosterschelde is een onderdeel van het voormalige estuarium van de Schelde. In 1986 is de Oosterschelde van de zee afgesloten door een stormvloedkering, die de getijdenwerking nog in enige mate toelaat. Als gevolg van de getijdenstromen vinden erosie- en sedimentatieprocessen plaats. Dit veroorzaakt een wisselend patroon van schorren, slikken en droogvallende platen (het intergetijdengebied), ondiep water en diepe getijdengeulen.

In de monding van de Oosterschelde bevinden zich de diepste stroomgeulen die plaatselijk een diepte bereiken van 45 meter. Tussen deze stroomgeulen en in het gebied ten oosten van de Zeelandbrug bevinden zich uitgestrekte gebieden met ondiepe wateren met zandbanken. In het oosten en noorden van het gebied komen grote oppervlakten slikken voor.

Binnendijks worden langs de oever een groot aantal karrevelden, inlagen en kreekrestanten tot het gebied gerekend. Deze gebieden bestaan voornamelijk uit vochtige graslanden en open water. Het water, het intergetijdengebied en de binnendijks gelegen gebieden vormen samen het leefmilieu voor de rijke flora en fauna van het gebied. De grote variatie aan milieutypen in het gebied gaat gepaard met een grote diversiteit aan dier- en plantensoorten. Deze variatie aan milieutypen wordt bepaald door factoren als getij, stroming, watertemperatuur, hoogteligging, waterkwaliteit en sedimentsamenstelling.

Vogelrichtlijngebied Oosterschelde

De Oosterschelde is aangewezen als Vogelrichtlijngebied. De kustwateren (zout), intergetijdengebied, schorren en binnendijkse gronden (o.a. brakke inlagen) vormen namelijk samen het leefgebied van een aantal vogelsoorten dat beschreven staan in de Vogelrichtlijn. In Bijlage I van de Vogelrichtlijn staat een aantal vogelsoorten opgenoemd dat in de Westerschelde hun leefgebied heeft (artikel 4.1). Ook fungeert het gebied als broed-, rui- en overwinteringsgebied en rustplaats in de trekzone van andere trekvogelsoorten (artikel 4.2).

De begrenzing van het Vogelrichtlijngebied is zo gekozen dat we het voortbestaan en/of de voortplanting van de vogelsoorten zo veel mogelijk ondersteunen. Het gebied vormt een in landschappelijk en vogelkundig opzicht samenhangend geheel dat de vogels zo goed mogelijk beschermt.

Habitatrichtlijngebied Oosterschelde

Het gebied Oosterschelde behoort tot het Natura 2000-landschap 'Noordzee, Waddenzee en Delta'. De begrenzing van het Habitatrichtlijngebied Oosterschelde is bepaald aan de hand van de ligging van de natuurlijke habitats en de leefgebieden van de soorten waarvoor het gebied is aangewezen. Daarnaast omvat het begrensde gebied ook natuurwaarden, die integraal onderdeel uitmaken van de ecosystemen waartoe de betreffende habitattypen en leefgebieden van soorten behoren. Ook nieuwe natuur valt binnen dit gebied, als dit noodzakelijk is om bedreigde en schaarse habitattypen en leefgebieden van soorten te herstellen. Bij de keuze en de afbakening van de gebieden hebben is alleen rekening gehouden met vereisten die te maken hebben met de instandhouding van de natuurlijke habitats en de wilde flora en fauna.

2. Instandhoudingsdoelstellingen van Oosterschelde

2.1 Hoofdpijnen van de Natura 2000-doelen

Als verdere invulling van het stellen van prioriteiten zijn voor de acht onderscheiden Natura 2000-landschappen kernopgaven geformuleerd op grond van de daar voorkomende habitattypen en soorten, de landelijke betekenis van deze waarden binnen het betreffende landschap, de belangrijkste verbeteropgaven en de beïnvloedingsmogelijkheden. Per landschap omvatten ze de belangrijkste behoud- en herstelopgaven. De kernopgaven stellen prioriteiten ('richting geven') en geven overeenkomsten en verschillen tussen en binnen de gebieden aan. Zij hebben in het bijzonder betrekking op habitattypen en (vogel)soorten die sterk onder druk staan en/of waarvoor Nederland van groot of zeer groot belang is. De kernopgaven worden per Natura 2000-landschap behandeld en opgesomd in hoofdstuk 5 van het Natura 2000 doelendocument (2006).

De algemene doelen betreffen behoud en indien van toepassing herstel van:

- de bijdrage van het Natura 2000-gebied aan de ecologische samenhang van Natura 2000 zowel binnen Nederland als binnen de Europese Unie;
- de bijdrage van het Natura 2000-gebied aan de biologische diversiteit en aan de gunstige staat van instandhouding van natuurlijke habitats en soorten binnen de Europese Unie, die zijn opgenomen in bijlage I of bijlage II van de Habitatrichtlijn. Dit behelst de benodigde bijdrage van het gebied aan het streven naar een op landelijk niveau gunstige staat van instandhouding voor de habitattypen en de soorten waarvoor het gebied is aangewezen;
- de natuurlijke kenmerken van het Natura 2000-gebied, inclusief de samenhang van de structuur en functies van de habitattypen en van de soorten waarvoor het gebied is aangewezen;
- de op het gebied van toepassing zijnde ecologische vereisten van de habitattypen en soorten waarvoor het gebied is aangewezen.

2.2 Kernopgaven voor de Oosterschelde

In het doelendocument is voor de Oosterschelde een aantal kernopgaven geformuleerd. Deze zijn:

- Behoud van slikken en platen voor rustende en foeragerende niet-broedende vogels en rustgebieden voor de gewone en grijze zeehond.
- Behoud en herstel van schorren en zilte graslanden (buitendijks) met alle successiestadia, zoet-zout overgangen, verscheidenheid in substraat en gedijregime en als hoogwatervluchtplaats.
- Behoud en ontwikkeling van kwaliteit binnendijkse brakke gebieden voor noordse woelmuis en voor broedvogels (kluut, sterns) en als hoogwatervluchtplaats, overgangs- en trilvenen (veenmosrietlanden) brakke variant van ruigten en zomen (harig wilgenroosje), schorren en zilte graslanden (binnendijks) en als hoogwatervluchtplaats.

2.3 Instandhoudingsdoelen voor de Oosterschelde

De kernopgaven zoals u ze hierboven heeft gelezen, zijn in het aanwijzingsbesluit 'Oosterschelde' van 23 december 2009 vertaald in instandhoudingsdoelen.

Voor de *habitattypen* zijn de volgende doelen opgenomen:

- H1160 Grote baaien: behoud van de oppervlakte en verbetering van de kwaliteit.
- H1310 Zilte pionierpionierbegroeiingen: uitbreiding van de oppervlakte en het behoud van de kwaliteit van zilte pionierbegroeiingen, *zeekraal* (subtype A).
- H1320 Slijkgrasvelden: behoud van de oppervlakte en de kwaliteit.
- H1330 Schorren en zilte graslanden: behoud van de oppervlakte en de kwaliteit van de schorren en zilte graslanden, *buitendijks* (subtype A) en uitbreiding van de oppervlakte en het behoud van de kwaliteit van schorren en zilte graslanden, *binnendijks* (subtype B).
- H7140 Overgangs- en trilvenen: uitbreiding van de oppervlakte en verbetering van de kwaliteit van overgangs- en trilvenen, *veenmosrietlanden* (subtype B).

Voor de *habitatrichtlijnsoorten* zijn de volgende doelen opgenomen:

- H1340 Noordse woelmuis: uitbreiding van de verspreiding, de omvang en het behoud van de kwaliteit van het leefgebied voor de uitbreiding van de populatie.
- H1365 Gewone zeehond: behoud van de omvang en de verbetering van de kwaliteit van het leefgebied voor uitbreiding van de populatie voor een regionale populatie van ten minste 200 exemplaren in het Deltagebied.

Voor de *broedvogelsoorten* zijn de volgende doelen opgenomen:

- Behoud van de omvang en de kwaliteit van het leefgebied als bijdrage aan de draagkracht voor de populatie van het Deltagebied van:
  - A132 Kluut ten minste 2.000 paren;
  - A137 Bontbekplevier ten minste 100 paren;
  - A191 Grote stern ten minste 4.000 paren;
  - A193 Visdief ten minste 6.500 paren;
  - A195 Dwergstern ten minste 300 paren.
- Uitbreiding van de omvang en/of verbetering van de kwaliteit van het leefgebied, met een draagkracht voor de populatie van het Deltagebied van:
  - A138 Strandplevier ten minste 220 paren.
- Behoud van de omvang en de kwaliteit van het leefgebied, met een draagkracht voor een populatie van:
  - A081 Bruine kiekendief ten minste 19 broedparen;
  - A194 Noordse stern ten minste 20 paren.

Voor de *niet-broedvogelsoorten* zijn de volgende doelen opgenomen:

- Behoud van de omvang en de kwaliteit van het leefgebied met een draagkracht voor een populatie van:
  - A004 Dodaars gemiddeld 80 vogels (seizoensgemiddelde)
  - A005 Fuut gemiddeld 370 vogels (seizoensgemiddelde)
  - A007 Kuifduiker gemiddeld 8 vogels (seizoensgemiddelde)
  - A017 Aalscholver gemiddeld 360 vogels (seizoensgemiddelde)
  - A026 Kleine zilverreiger gemiddeld 20 vogels (seizoensgemiddelde)
  - A034 Lepelaar gemiddeld 30 vogels (seizoensgemiddelde)
  - A043 Grauwe gans gemiddeld 2.300 vogels (seizoensgemiddelde)
  - A045 Brandgans gemiddeld 3.100 vogels (seizoensgemiddelde)
  - A046 Rotgans gemiddeld 6.300 vogels (seizoensgemiddelde)
  - A048 Bergeend gemiddeld 2.900 vogels (seizoensgemiddelde)
  - A050 Smient gemiddeld 12.000 vogels (seizoensgemiddelde)
  - A051 Krakeend gemiddeld 130 vogels (seizoensgemiddelde)
  - A052 Wintertaling gemiddeld 1.000 vogels (seizoensgemiddelde)
  - A053 Wilde eend gemiddeld 5.500 vogels (seizoensgemiddelde)
  - A054 Pijlstaart gemiddeld 730 vogels (seizoensgemiddelde)
  - A056 Slobeend gemiddeld 940 vogels (seizoensgemiddelde)
  - A067 Brilduiker gemiddeld 680 vogels (seizoensgemiddelde)
  - A069 Middelste zaagbek gemiddeld 350 vogels (seizoensgemiddelde)
  - A103 Slechtvalk gemiddeld 10 vogels (seizoensmaximum)
  - A125 Meerkoet gemiddeld 1.100 vogels (seizoensgemiddelde)
  - A130 Scholekster gemiddeld 24.000 vogels (seizoensgemiddelde)
  - A132 Kluut gemiddeld 510 vogels (seizoensgemiddelde)
  - A137 Bontbekplevier gemiddeld 280 vogels (seizoensgemiddelde)
  - A138 Strandplevier gemiddeld 50 vogels (seizoensgemiddelde)
  - A140 Goudplevier gemiddeld 2.000 vogels (seizoensgemiddelde)
  - A141 Zilverplevier gemiddeld 4.400 vogels (seizoensgemiddelde)
  - A142 Kievit gemiddeld 4.500 vogels (seizoensgemiddelde)
  - A144 Drieteenstrandloper gemiddeld 260 vogels (seizoensgemiddelde)
  - A149 Bonte strandloper gemiddeld 14.100 vogels (seizoensgemiddelde)
  - A157 Rosse grutto gemiddeld 4.200 vogels (seizoensgemiddelde)
  - A160 Wulp gemiddeld 6.400 vogels (seizoensgemiddelde)
  - A161 Zwarte ruiter gemiddeld 310 vogels (seizoensgemiddelde)
  - A162 Tureluur gemiddeld 1.600 vogels (seizoensgemiddelde)
  - A164 Groenpootruiter gemiddeld 150 vogels (seizoensgemiddelde)
  - A169 Steenloper gemiddeld 580 vogels (seizoensgemiddelde)
- Behoud van de omvang en de kwaliteit van het leefgebied van:
  - A037 Kleine zwaan
- Behoud van de omvang en de verbetering van de kwaliteit van het leefgebied met een draagkracht voor een populatie van:
  - A143 Kanoet gemiddeld 7.700 vogels (seizoensgemiddelde)

2.4 Instandhoudingsdoelstellingen versus 'oude doelstellingen'

Naast de doelstellingen vanuit de Vogel- en Habitatrichtlijn blijven ook de doelstellingen vanuit de aanwijzing van de Oosterschelde als beschermd natuurmonument van kracht. Deze doelstellingen hebben betrekking op het behoud, het herstel en de ontwikkeling van het natuurschoon of de natuurwetenschappelijke betekenis van dat deelgebied (artikel 15a, derde lid, Natuurbeschermingswet 1998), en wel zoals het is bepaald in het vervallen besluit. We noemen dit verder: 'de oude doelen'.

Gaan deze oude doelstellingen over Natura 2000-waarden, dan vallen ze onder de instandhoudingsdoelstellingen zoals u ze hiervoor heeft gelezen. In een aantal gevallen is het onmogelijk om zowel de oude doelen als de Natura 2000-doelen te bereiken. Dit kan bijvoorbeeld het geval zijn omdat de doelen om tegenstrijdig beheer vragen. In die gevallen gaan de Natura 2000-doelen voor. Dit doen we om de Europeesrechtelijke verplichtingen na te komen.

In het in voorbereiding zijnde beheerplan voor het Natura 2000-gebied worden de oude doelen in ruimte en tijd uitgewerkt. Net als de overige instandhoudingsdoelen. Ook wordt dan uitgewerkt waar, gezien de oude doelen, achteruitgang van het natuurschoon de natuurwetenschappelijke betekenis toegestaan wordt ten gunste van Natura 2000-doelen.

2.5 De oude doelen voor de Oosterschelde

Binnen het Natura 2000-gebied Oosterschelde gelden de oude doelen voor de deelgebieden 'Oosterschelde-buitendijks' en 'Oosterschelde-binnendijks'.

Voor 'Oosterschelde-buitendijks' gaat het om de volgende doelen:

- Behoud van het gebied als internationaal belangrijke schakel in een samenhangend systeem van waterrijke gebieden in het West-Palearctische gebied.
- Behoud van het ecologisch samenhangende geheel van open water, platen, slikken en schorren.
- Behoud van de kenmerkende grote geomorfologische, bodemkundige en hydrologische verscheidenheid.
- Behoud van de waardevolle levensgemeenschappen die te danken zijn aan de verscheidenheid van milieuomstandigheden.
- Behoud van:
  - minder algemene tot zeldzame plantengemeenschappen (blaaswier, darmwervevegetaties, klein en groot zee gras, Engels slijkgras, zee kraal, zee aster, kwelder gras, schorrezout gras, lamsoor, zee weegbree, gewone zoutmelde, strandkweek, zeealsem, rood zwenkgras, zilte rus, melkkruid, Engels gras, schorrekruid, strandmelde, spiesmelde, reukloze kamille, klein slijkgras, knotswier, groefwier en suikerwier),
  - het nationale en internationale belang als overwinteringsgebied, doortrekgebied en permanente verblijfplaats voor een groot aantal vogelsoorten (scholekster, kanoetstrandloper, bonte strandloper, wulp, tureluur, zilverplevier, steenloper, smient, pijlstaart, bergeend, rotgans, brandgans, kleine zwanen, kolganzen, rietganzen, tureluur, wilde eend, visdief, bontbekplevier, strandplevier en kluut)
  - de aquatische zoutwaterlevensgemeenschappen (zeepokken, mosselen, kokkels, platte slijkgaper, wadpier, draadworm, zager, nonnetje, zeeduizendpoot, wadslakje, alikruik, strandkrab, garnaal, slijkgarnaal, wilde mosselbanken, fauna van dijkvlooiingen met zakpijpen, zeedahlia's, zeeanjelier, sponzen, oesters, alikruiken, zeepokken, kreeft, zee kat, zeedonderpad, zeenaald, zwarte grondel, botervis, snotolf en harnasmannetje)
  - met vele soorten plantaardig en dierlijk plankton en vissen (schol, schar, bot, tong, haring en sprot) dankzij de goede waterkwaliteit en het (potentiële) leefgebied voor de zee hond.
- Behoud van het weidse karakter en ongereptheid uit een oogpunt van natuurschoon.

Voor 'Oosterschelde-binnendijks' gaat het om de volgende doelen:

- Behoud van het gebied, in samenhang met de binnendijkse natuurgebieden, als internationaal belangrijke schakel in een samenhangend systeem van waterrijke gebieden in de West-Palearctische trekzone voor vogels.
- Behoud van de inlagen, karrevelden, kreekresten, eendenkooien en een graslandgebied.
- Behoud van de belangrijke ecologische en geohydrologische relaties met de Oosterschelde.
- Behoud van de kenmerkende grote geomorfologische, bodemkundige en hydrologische verscheidenheid.
- Behoud van de waardevolle levensgemeenschappen dankzij de verscheidenheid in milieuomstandigheden, met name die van getijloze zoute en brakke milieus van gradiëntsituaties van zout naar zoet en van nat naar droog.
- Behoud van:
  - de functie als leefgebied voor haas, konijn, mol, wezel, bunzing, hermelijn, noordse woelmuis en rugstreeppad.
  - minder algemene tot zeldzame plantengemeenschappen, waarin zeldzame plantensoorten voorkomen zee kraal, schorrekruid, schorrezout gras, kweldergrassen, zilte rus, zee aster, melkkruid, kamgras, rood zwenkgras, veldgerst, duizendblad, kattedoorn, kleine klaver, riet, zeebies, spiesmelde, slanke waterbies, moeraszout gras, valse voszegge, zomprus, ruppia, scheidfonteinkruid, zilte watteranonkel, zannichellia, duinriet, zee groene zegge, moeraswespenorchis, bleekgele droogbloem, stijve ogentroost, duindoorn, fraai duizenguldenkruid, zilte zegge, lidsteng, rode waterereprijs, matenbies, zeerus, zee groene rus, kleine lisdodde, brede stekelvaren, wijfjesvaren, moerasvaren, veenmos, oeverzegge, moeraswilgenroosje, waterzuring, lisdodde, oeverzegge, cyperzegge, tweerijige zegge, scherpe zegge, braam, galigaan, geelhartje, rietorchis, greppelrus, krielparnassia, kwelderzegge, strandbiet, zee winde, blauwe zeedistel, harig wilgeroosje, rietzwenkgras, lamsoor, gevlekte orchis, tener fonteinkruid, gedoorn d hoornblad, watteranonkel, kweek, grote brandnetel, breedbladige orchis, addertong, gewone vlier, meidoorn en hondsdrif).
  - Behoud als broedgebied (bosrietzanger, rietzanger, rietgors, kleine karekiet, waterhoen, meerkoet, dodaars, kievit, scholekster, tureluur, grutto, kluut, bontbekplevier, strandplevier, kokmeeuw, visdief, noordse stern, eenden, kleine plevier, tiftjaf, winterkoning, spotvogel, bruine kiekendief en blauwborst), foerageergebied (kluut, tureluur, kievit, grutto, smient, rotgans) en pleisterplaats van nationaal en internationaal belang voor kust- en weidevogels, ganzen, eendachtigen en steltlopers.

- Behoud van de variatie in de elementen water, land, dijken, vegetatietypen en vogelrijkdom uit het oogpunt van natuurschoon.

2.6 Toetsingskader

De instandhoudingsdoelen uit deze hele paragraaf en het beleid dat u hebt kunnen lezen in deel B van deze vergunning zijn voor ons het toetsingskader voor de vergunning.

